

**МЕТОДИКА ВПРОВАДЖЕННЯ МОДУЛЬНИХ РІЗНОРІВНЕВИХ ТЕСТІВ
З МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ КРЕСЛЕННЯ (МВК)
ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ**

УДК 378.147:317

Роман Чепок, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри професійної освіти
Херсонського державного університету

**МЕТОДИКА ВПРОВАДЖЕННЯ МОДУЛЬНИХ РІЗНОРІВНЕВИХ
ТЕСТІВ З МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ КРЕСЛЕННЯ (МВК)
ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ**

У статті наведені науково-методичні рекомендації щодо втілення в навчально-виховний процес вищої школи модульних різнорівневих тестів з методики викладання креслення (МВК) при підготовці вчителів технологій.

Ключові слова: тести, програми, методичні засоби, рівні завдань, конструкторсько-технологічний зміст, методи і форми навчання, графічні зображення.

Літ. 6.

Актуальність та постановка проблеми у загальному вигляді. Україна чітко визначила орієнтир на входження в освітній і науковий простір Європи, приєднавшись у травні 2005 року до країн учасниць Болонської угоди.

Визначальними цілями створення європейського простору вищої освіти в рамках Болонського процесу є:

- висока якість підготовки фахівців;
- прийняття системи чітко встановлених та взаємно визнаних академічних ступенів;
- прийняття системи, що ґрунтується на двох основних циклах навчання: неповна вища освіта (бакалавр) та повна вища освіта (магістр);
- впровадження Європейської кредитно-трансферної системи;
- мобільність студентів і викладачів;
- посилення конкурентоспроможності європейської системи освіти у світі.

Як відомо, МВК – це галузь педагогічної науки, що визначає завдання, зміст і методи навчання кресленню школярів, визначає форми і засоби ефективної організації навчального процесу з креслення, тобто являє собою навчальний предмет вищого педагогічного закладу освіти, що завершує процес професійної підготовки вчителя технологій та креслення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методика впровадження модульних різнорівневих тестів з дисципліни МВК має свою специфіку. Нажаль нами не виявлено в сучасних літературних джерелах тестів для проведення контролю з дисципліни МВК, однак взагалом проблемі формування змісту та методиці навчання креслення багато уваги приділяли як вітчизняні, так і зарубіжні вчені: О.О. Абрикосов, Л.О. Баранова, С.К. Боголюбов, О.Д. Ботвинніков, Е.А. Василенко, О.П. Верхола, В.М. Виноградов, І.С. Вишнепольський, О.В. Воїнов, В.А. Гервер,

Е.І. Годік, С.Й. Дембінський, М.С. Дружинін, П. Клайн, О.С. Куликов, В.М. Лисянський, В.Е. Михайленко, В.М. Михайловський, Л.І. Новічіхіна, Л.П. Нікольський, О.П. Панкевич, О.С. Пугачов, С.В. Розов, І.А. Ройтман, В.К. Сидоренко, Д.О. Тхоржевський, С.О. Фролов, А.М. Хаскін, І.С. Якиманська та ін.

Формування цілей статті. Загально визнаним істотним недоліком викладання МВК у вищій школі є відсутність сучасних навчальних підручників. А ті що є – не мають відповідної структури щодо самостійної роботи студентів. Тому у вищих педагогічних школах спостерігається великий різнобій у постановці, організації занять з МВК та методичних прийомах їх проведення. Викладачі, не маючи загальних, перевірених на практиці, установок щодо самостійної роботи, розв'язують методичні питання кожний по-своєму і не рідко неправильно.

Одним з напрямків самостійної роботи студентів, на нашу думку, є робота з тестовими завданнями, оскільки тести можуть і повинні нести, як контрольну, так і навчальну функції. Студенти, які розпочинають вивчення дисципліни, на перших заняттях повинні бути поінформовані викладачем щодо організації самостійної роботи, а саме про перелік і обсяг обов'язкових і вибіркового завдань, терміни їх виконання і особливості оцінювання, графік проведення консультацій, а також отримати опис дисципліни, методичні вказівки та індивідуальні завдання з самостійної роботи студентів тощо.

Організація і контроль ходу й змісту навчальної самостійної роботи і її результатів здійснюється згідно з графіком контролю самостійної роботи студентів кафедри. Середньозважений бал, набраний студентом за виконання завдань з самостійної роботи, додається до суми середньозважених балів, набраних студентом з інших видів навчальної роботи дисципліни [2].

МЕТОДИКА ВПРОВАДЖЕННЯ МОДУЛЬНИХ РІЗНОРІВНЕВИХ ТЕСТІВ З МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ КРЕСЛЕННЯ (МВК) ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Збільшення частки самостійної роботи і відповідне зниження аудиторного навантаження студента повинно супроводжуватися адекватним збільшенням кількості академічних годин, що відводяться на поточні групові й індивідуальні консультації, індивідуальну роботу зі студентами, контроль знань студентів (контроль самостійної роботи), розробку науково-методичних і навчальних матеріалів з дисципліни на допомогу студенту [1].

Враховуюче вищесказане на кафедрі професійної освіти Херсонського державного університету створені модульні різнорівневі тести з МВК. Проте ці розробки відображають вивчення МВК крізь призму болонського процесу, хоча, не можуть замінити собою традиційно розробленої методики викладання креслення у вищій школі, що ґрунтується на педагогічному експерименті та досягненнях сучасної дидактики і психології.

Мета нашої статті – висвітлити головні моменти методики використання розроблених тестів. Досягнення цієї мети, на наш погляд, є вирішення наступних задач:

1. Розробка диференційованих тестових завдань, як репродуктивного так і творчого характеру.

2. Розробка відповідної технології використання розроблених модульних завдань.

3. Експериментальна апробація розроблених тестів на інженерно-технологічному факультеті.

Виклад основного матеріалу. Нагадаємо, що головною метою МВК є формування у студентів сукупності знань та вмінь, необхідних для проведення занять з програмного курсу креслення у 8–9 класах загальноосвітньої школи.

Саме тому перед МВК ставляться наступні навчальні завдання:

- визначення конкретних цілей навчання кресленню в загальноосвітній школі, його розвиваючих, пізнавальних і виховних можливостей як навчального предмета;

- встановлення оптимального змісту і структури навчання;

- розробка найбільш раціональних форм і методів навчання, спрямованих на міцне засвоєння учнями навчального матеріалу;

- обґрунтування шляхів формування у школярів потреби свідомо застосовувати графічні зображення в різних умовах навчально-трудової діяльності.

Важливе місце в методиці викладання креслення відводиться можливості показати роль креслення в розумовому розвитку школярів, розвитку у них просторових уявлень та

просторового мислення, розвитку їх пізнавальної активності, самостійності і творчих здібностей.

Програма курсу передбачає вивчення загальних питань МВК, до яких в першу чергу відносяться відомості про завдання та зміст курсу креслення в загальноосвітній школі, про процес формування графічних понять, знань, умінь і навичок на уроках креслення; організацію та забезпечення навчально-виховного процесу. До часткових питань МВК відносяться відомості про зміст і послідовність вивчення навчальних тем курсу креслення в загальноосвітній школі, про організацію навчально-пізнавальної діяльності та її дидактичне забезпечення у процесі вивчення конкретного навчального матеріалу учнями. Допомогти студенту оволодіти цими знаннями – одне з головних завдань МВК, включаючи всі засоби навчальної роботи, і в тому числі, організовану самостійну роботу.

Засвоєння студентами навчального матеріалу з МВК передбачається на основі роботи під час проведення лекцій та виконання лабораторних робіт.

Зміст лекційного курсу і лабораторних занять повинен знайомити студентів з найновішими методичними розробками з методики викладання креслення, з передовим педагогічним досвідом досвідчених вчителів креслення.

Важливе місце в засвоєнні студентами курсу МВК повинна зайняти їх самостійна робота. Вона за змістом передбачає регулярне ознайомлення з фаховими періодичними виданнями, виконання передбачених робочою програмою курсу самостійних питань та систематичну підготовку до лекційних, практичних та лабораторних занять.

Одною з ефективних форм самостійної роботи є робота з різнорівневими тестами з навчального курсу які передбачають як закриті, так і відкриті тести різного характеру.

Також модульні різнорівневі тести з МВК можливо використовувати для різних форм контролю: під час вивчення курсу, під час проходження семестрового контролю, атестації та акредитації напряму підготовки “Технологічна освіта”.

В методичних рекомендаціях до тестів наведені питання змісту програми курсу МВК, що при необхідності дає змогу виконати вказані форми контролю традиційним способом за допомогою складених білетів.

Розроблені модульні різнорівневі тести в основному призначені для організації самостійної роботи студентів під час вивчення курсу МВК. Саме для цього в методичних рекомендаціях наведені вірні відповіді до тестів (“ключі”).

МЕТОДИКА ВПРОВАДЖЕННЯ МОДУЛЬНИХ РІЗНОРІВНЕВИХ ТЕСТІВ З МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ КРЕСЛЕННЯ (МВК) ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

При вивченні першої частини курсу (“Загальні питання МВК”) програмою не передбачене рішення творчих частковометодичних завдань, тому в методичних рекомендаціях, в першому модулі, не наведено тестів четвертого (творчого) рівня [5].

При вивченні другої частини курсу (“Часткові питання методики викладання креслення”) програмою передбачається активна творча підготовка вчителя креслення, саме тому в другому модулі наведені тести четвертого (творчого) рівня [6].

При організації будь-якого тестового рубіжного контролю складаються нові варіанти тестів без присвоєного в методичці номера і пропонуються студентам. В такому випадку вірні відповіді знаходяться у викладача або перевіряючих [3].

Структура контрольних тестів і відповідні оцінки при правильно вирішених тестах може бути такою:

а) при вивченні першого модулю:

Оцінка	Кількість тестів першого рівня	Кількість тестів другого рівня	Кількість тестів третього рівня	Загальна сума правильних відповідей
5 (A)	19 – 25	8	7	34 – 40
4,5 (B)	20 – 21	6	6	32 – 33
4 (C)	20 – 23	4	4	28 – 31
3,5 (D)	22 – 23	2	2	26 – 27
3 (E)	22 – 25	–	–	22 – 25
2 (FX)	9 – 19	–	1	11 – 21
1 (F)	0 – 10	–	–	0 – 10

б) при вивченні другого модулю:

Оцінка	Кількість тестів першого рівня	Кількість тестів другого рівня	Кількість тестів третього рівня	Кількість тестів четвертого рівня	Загальна сума правильних відповідей
5 (A)	19 – 25	6	6	3	34 – 40
4,5 (B)	20 – 21	5	5	2	32 – 33
4 (C)	20 – 23	4	3	1	28 – 31
3,5 (D)	22 – 23	2	2	–	26 – 27
3 (E)	22 – 25	–	–	–	22 – 25
2 (FX)	9 – 19	1	1	–	11 – 21
1 (F)	0 – 10	–	–	–	0 – 10

З наведених таблиць видно, що загальна сума контрольних тестів в першому модулі 40 (25+8+7) і в другому модулі 40 (25+6+6+3). Найвищу оцінку “5” (відмінно) можна отримати вирішивши вірно всі 40 тестів [4].

Наведемо приклади впроваджених тестів в навчальний процес.

Молодь і ринок №11 (94), 2012

На першому рівні оперування знаннями з МВК майбутній учитель креслення повинен володіти знаннями, вміннями та навиками з креслення, володіти основними поняттями та визначеннями в галузі МВК. У більшості тестів першого рівня студенту пропонується встановити логічні відношення, класифікації, узагальнення між термінами і поняттями (з яких укладено завдання). Успішність визначається кількістю правильно виконаних завдань піддослідним і вона пов’язана з рівнем засвоєння термінів та понять.

Приклади тестів першого рівня з першого та другого модулів:

1. Що означає слово „методика” в перекладі з давньогрецької “методос”?

а) метод дослідження; б) метод пізнання; в) спосіб пізнання.

2. Хто є автором фундаментальної праці “Основи методики викладання креслення”?

а) А.Д. Ботвинников; б) В.Н. Виноградов; в) І.П. Волков.

3. Якого методу дослідження в методиці викладання креслення взагалі не існує?

а) хронометраж; б) п’єзометрія; в) тензографія.

Вирішення завдань другого рівня, обох модулів потребує глибинних знань з курсу, студент повинен знати не тільки поняття та визначення, але і вміти формувати їх згідно

МЕТОДИКА ВПРОВАДЖЕННЯ МОДУЛЬНИХ РІЗНОРІВНЕВИХ ТЕСТІВ З МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ КРЕСЛЕННЯ (МВК) ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

загально відомих психолого-педагогічних преференцій.

Приклад:

1. Галузь педагогічної науки, яка визначає задачі, зміст і методи навчання кресленню школярів, що вивчає раціональні заходи виконання графічних робіт, розробляє форми й засоби ефективної організації навчального процесу – це...

а) методика дослідження креслення; б) предмет креслення; в) методика викладання креслення.

2. Скільки існує етапів педагогічного дослідження?

а) (визначення проблеми дослідження на основі вивчення літератури та практичної роботи вчителів, побудування гіпотези, перевірка гіпотези);

б) (визначення проблеми дослідження на основі вивчення літератури та практичної роботи вчителів, побудування гіпотези, перевірка гіпотези, аналіз результатів дослідження, оформлення та впровадження результатів дослідження);

в) (визначення проблеми дослідження на основі вивчення літератури та практичної роботи вчителів, побудування гіпотези, перевірка гіпотези, оформлення та впровадження результатів дослідження).

3. Які методи досліджень використовують в методиці викладання креслення?

а) загальнонаукові і спеціальні; б) теоретичні та практичні; в) загальнонаукові та дослідницькі.

4. Який метод дослідження оснований на тривалому сприйнятті, що здійснюється без втручання в педагогічний процес?

а) бесіда; б) спостереження; в) теоретичний метод.

Опановуючи третій рівень тестових завдань студент повинен мати не тільки глибокі знання з креслення та МВК, але опанувати глибинні знання з дидактики та психології. Для вирішення завдань третього рівня виключається інтуїтивний характер вибору відповідей.

Приклад тестових завдань третього рівня:

1. Які основні завдання постають перед методикою викладання креслення?

а) дослідити процес засвоєння знань учнями, шляхи формування навиків виконання та читання креслень, роль графічних задач та їх використання в навчанні;

б) визначити пізнавальне й виховне значення методики викладання креслення, зміст основних розділів та тем курсу нарисної геометрії та креслення, умови формування навиків виконання креслень;

в) визначити конкретні цілі, зміст і структуру

навчання кресленню в ЗОШ, розробити раціональні методи та форми навчання, дослідити процес засвоєння графічних знань.

2. Метою наукових досліджень в методиці викладання креслення є ...

а) виявлення закономірностей і особливостей викладання, розробки та впровадження в практику ефективних методів і прийомів роботи при вивченні тем програми, розробка системи графічних задач, технічних засобів навчання;

б) визначення конкретних цілей МВК, їх пізнавального і виховного значення, дослідження процесу засвоєння знань студентами з курсу нарисної геометрії та креслення, розробка системи графічних задач;

в) визначення змісту і структури навчання кресленню, розробка найбільш раціональних методів, засобів і форм навчання кресленню.

3. Який метод дослідження дає можливість спостерігати педагогічне явище ізольовано від побічних, несуттєвих факторів, в умовах, що піддаються контролю і обліку?

а) спостереження; б) експеримент; в) анкетування.

Четвертий (вищий) рівень тестових завдань (тільки до другого модуля) характеризується наступним – студент повинен вирішувати творчі завдання, на основі:

а) високого рівня систематизації і узагальнення знань про об'єкти, які відображаються в свідомості за допомогою набутих раніше понять;

б) глибинного інтегрування зв'язків між поняттями, які формуються при вивченні різних предметів, тобто встановлювати міжпредметні зв'язки;

в) вільного оперування психолого-педагогічними знаннями.

Наведемо приклад тестів четвертого рівня:

1. Скласти план-конспект уроку на тему “Читання креслення” (6^й урок).

2. Наведіть приклад створення проблемної ситуації з теми “Перерізи”.

3. Скласти стислий план-конспект уроку з теми “Перерізи” (12^й урок).

Без сумніву, використання тестів у навчальному процесі має своїх прихильників і опонентів серед педагогів. Але це має місце, якщо розглядати тільки контрольну функцію тестів. Якщо ж використовувати їх як інструмент для покращення самостійної, індивідуальної роботи зі студентами, значення тестів зростає на рівні ефективного засобу навчання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Результати впровадження курсу різнорівневих модульних тестів з МВК у Херсонському державному університеті свідчать

ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРИ ХХ СТОЛІТТЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У КУРСАНТІВ ВНЗ МВС УКРАЇНИ

про зростання рівня знань з МВК і креслення та покращення рівня підготовки студентів до їх певної виробничої практики. Так, наприклад, рівень знань з МВК, у студентів, що використовували тести у самостійній роботі підвищився приблизно на 19 %, порівняно зі студентами, які не використовували тести. Приблизно на такий самий відсоток зросла якість пройдені першої практики, на якій студенти працювали вчителями креслення.

1. Гласс Дж. Статистические методы в педагогике и психологии: [пер. с англ.] / Дж. Гласс, Дж. Стенли. – М., 1976 – 75 с.

2. Клайн П. Справочное руководство по

конструированию тестов / П. Клайн. – К., 1994. – 86 с.

3. Наследов А.Д. Методы обработки многомерных данных в психологии / А.Д. Наследов. – СПб, 1999. – 137 с.

4. Тарасов С.Г. Основы применения математических методов в психологии / С.Г. Тарасов. – СПб, 1998. – 93 с.

5. Чепок В.І. Курсові модульні різнорівневі тести з методики викладання креслення для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки “Технологічна освіта” / В.І. Чепок, Р.В. Чепок. – Т. 1. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2008. – 36 с.

6. Чепок В.І. Курсові модульні різнорівневі тести з методики викладання креслення для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки “Технологічна освіта” / В.І. Чепок, Р.В. Чепок. – Т. 2. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2008. – 16 с.

Стаття надійшла до редакції 03.10.2012

УДК 130.2+378.1

Олена Зеленська, кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри іноземних мов Львівського державного університету внутрішніх справ

ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРИ ХХ СТОЛІТТЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У КУРСАНТІВ ВНЗ МВС УКРАЇНИ

ХХ століття залишило велику спадщину у сфері культури та освіти, що, безсумнівно, треба використати для розвитку та реалізації культурологічної підготовки курсантів ВНЗ МВС України та формування в них культурологічної компетентності.

Ключові слова: культура, філософія культури, культурологічна підготовка, культурологічна компетентність.

Лит. 15.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. Хоча існує багато досліджень культури, філософського підходу в культурі (М. Закович, І. Зязюн, В. Петрусенко, О. Семашко, О. Шевнюк, Д. Андреев, К. Разлогов, Е. Соколов, Н. Бердяев, Я. Розін, Е. Савицька, М. Скобелев, В. Біблер, В. Дільтей, Г. Зіммель, А. Тойнбі, Й. Хейзінга та інші), динаміка соціальної реальності постійно актуалізує окреслену проблематику наукових досліджень. У зв'язку з цим, ми маємо на меті представити стан культурологічної думки у ХХ столітті та її вплив на модернізацію освіти в Україні, зокрема що стосується культурологічної підготовки курсантів ВНЗ МВС України та формування в них культурологічної компетентності.

Розвиток культурологічної думки ХХ століття найбільш інтенсивно відбувався в рамках західної культури, оскільки тут усі явища “кризи” виявилися раніше і глибше. Крім того, історично сформовані традиції філософського мислення стали передумовою нового етапу в розвитку

філософії культури, її різних напрямів і шкіл. При всьому різноманітті останніх можна виділити деякі загальні характеристики західної культурологічної філософії ХХ століття.

Головною темою стала проблема сучасної кризи культури та її першопричин. Картина кризи дається, як правило, на основі аналізу сучасних реалій – моралі, релігії, мистецтва, масової культури, науки та техніки. У пошуках же кінцевих, “метафізичних” причин кризи виділяються підстави культурно-типологічного порядку. Підкреслюється фатальний зв'язок сьогоденної ситуації з історично сформованою специфікою культури Нового часу: її раціоналістичним характером, утилітарно-діяльним ставленням до світу, далекому від споглядальності, індивідуалістичним типом особи тощо.

Філософам даного періоду властиве прагнення до глобального історико-соціального узагальнення, коли вся історія перетворюється в історію культури в особливому, широкому значенні слова: культура – історичне життя як воно є. При такому